

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

S.F. Bleijenberg (Volt)
(d.d. 30 april 2025)

Nummer
4239

Onderwerp
Oppervlaktewater in Delfland vervuild door lozingen afvalwater

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Omroep West meldt dat er op verschillende plekken in Zuid-Holland, waaronder De Lier, Pijnacker en Midden-Delfland, onlangs veel te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen zijn aangetroffen in het oppervlaktewater.¹ Het gaat om overschrijdingen van meer dan honderd keer de toegestane norm, en in sommige gevallen zelfs meer dan 300 keer de norm, zoals in de Oude Lierpolder. Het betreft de stoffen esfenvaleraat en cypermethrin, waarvan de herkomst nog wordt onderzocht. Ook is gebleken dat twee sierteeltbedrijven ongezuiverd voedingswater in het oppervlaktewater lozen, wat een milieudelict is. Volt is geschrokken van deze berichtgeving en stelt daarom de volgende schriftelijke vragen over de controle en handhaving van milieu- en waterkwaliteit in Zuid-Holland.

1. *Welk contact is er geweest tussen GS en het Hoogheemraadschap van Delfland over de excessieve lozingen van ongezuiverd water in de provincie?*

Antwoord

De provincie voert zeer regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg met betrokken gemeenten, waterschappen en Glastuinbouw Nederland. Met het Hoogheemraadschap van Delfland bestaat structureel overleg over waterkwaliteit en glastuinbouw in het kader van het "Afsprakenkader Emissieloze kas"². Forse normoverschrijdingen worden in deze overleggen besproken.

2. *Wat zijn de directe gevolgen van deze overschrijdingen voor het getroffen oppervlaktewater en de omgeving? Staan de doelstellingen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, zoals vastgesteld in de Kaderrichtlijn Water (KRW), nu onder verhoogde druk?*

Antwoord

Beide stoffen zijn volgens de European Food Safety Authority (EFSA) zeer toxisch voor aquatische organismen en kennen daardoor een zeer lage waterkwaliteitsnorm. Het feitelijk effect hangt naast het toxische karakter van de stof altijd af van de omvang van de lozing en het moment waarop de lozing plaatsvindt. Beide stoffen zijn landelijk door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangewezen als probleemstoffen met het oog op de Kaderrichtlijn water. De Omgevingswaarde voor esfenvaleraat

¹<https://www.omroepwest.nl/natuur/4958580/veel-meer-afvalwater-geloozd-dan-toegestaan-hoogheemraadschap-neemt-maatregelen>

² In het "Afsprakenkader Emissieloze Kas" werken de provincie, het Hoogheemraadschap van Delfland, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de gemeenten Westland, Midden Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland, Waddinxveen, Zuidplas en Glastuinbouw Nederland aan verbetering van de waterkwaliteit met als doel een nagenoeg nulemissie in 2027.

moet uiterlijk in 2027 worden gerealiseerd, voor cypermethrin geldt 2039 als uiterste datum (2027 met mogelijkheid tot 2*6 jaar uitstel). Indien incidentele normoverschrijdingen een structureel karakter krijgen kan dit leiden tot het niet realiseren van de KRW-doelen voor deze stoffen.

3. *Welke stappen zet de provincie, al dan niet in samenwerking met de omgevingsdienst(en), gemeenten en/of het Hoogheemraadschap, om de gevolgen van deze lozingen te beperken tot een minimum?*

Antwoord

Eénmaal in het oppervlaktewater belandt is er niet een mogelijkheid om de gevolgen van de lozing te beperken. De beleidsinzet is er dan ook op gericht om lozingen te voorkomen. Zoals aangegeven in het antwoord bij vraag 6 Statenvragen PvdD 4221 “Veel pesticiden in oppervlaktewater”, wordt zowel landelijk als regionaal door de provincie samengewerkt met medeoverheden, Glastuinbouw Nederland en tuinders om de emissies terug te dringen.

4. *Is GS betrokken bij het onderzoek naar de herkomst van de gevonden gewasbeschermingsmiddelen? Zo ja, is er al meer duidelijkheid over welke sectoren of bedrijven verantwoordelijk zijn voor de verontreiniging?*

Antwoord

Het Hoogheemraadschap van Delfland is verantwoordelijk als het gaat om opsporing. Zoals aangegeven in het nieuwsbericht van Delfland doet Delfland onderzoek naar de herkomst. De stoffen zijn in combinatie niet te herleiden naar één bepaalde teeltsoort, maar ook in 2024 en in het beheergebied van Schieland en de Krimpenerwaard zijn beide stoffen in combinatie aangetroffen. Ook opvallend, waar esfenvaleraat wel in de bedekte teelt wordt toegepast is dit bij cypermethrin niet het geval³. Navraag bij Delfland leert dat nadere opsporing niet heeft geleid tot het vinden van de bron.

5. *Hoe verhouden deze illegale lozingen zich tot het onderzoek van GS naar het verbeteren van de waterkwaliteit bij indirecte lozingen?⁴*

Antwoord

Het lopende onderzoek indirecte lozingen richt zich op actualisatie van provinciale (en gemeentelijke) vergunningen. De glastuinbouw valt niet onder deze vergunningplicht maar onder de algemene regels van het Besluit activiteiten leefomgeving, waarbij de gemeenten bevoegd gezag zijn voor lozing op het riool. Drainwater, spoelwater en drainagewater wordt met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater geloosd in een vuilwaterriool. Hierbij geldt voor gewasbeschermingsmiddelen een zuiveringsplicht. In het beheergebied van Delfland is de glastuinbouw aangesloten op het riool, of zijn gekarakteriseerd als nullozer. Directe lozing van afvalwater wat gewasbeschermingsmiddelen bevat is dus niet toegestaan. Mocht er toch sprake zijn van een directe lozing dan is het hoogheemraadschap bevoegd gezag en is voor dit type lozingen belast met de handhavingstaak.

Zoals aangegeven in het antwoord bij vraag 6 Statenvragen PvdD 4221 “Veel pesticiden in oppervlaktewater” worden de regels in het Besluit activiteiten leefomgeving in de komende jaren verder aangescherpt.

³ Beide stoffen zijn ook toegelaten als biocide. Cypermethrin wordt gebruikt tegen wespennesten, kakkerlakken en mieren.

⁴ <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/december-2024/zuid-holland-start-onderzoek-verbeteren/>

6. *Wat doet de provincie momenteel en wat kan zij nog meer doen om de naleving van de regels voor het lozen van drainwater door sierteelt- en glastuinbouwbedrijven te verbeteren? Welke maatregelen worden genomen tegen bedrijven die deze regels overtreden?*

Antwoord

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 6 Statenvragen PvdD 4221 “Veel pesticiden in oppervlaktewater” zet de provincie samen met andere partijen in op:

- Aanscherping wettelijke regels rond lozingen.
- Versterken van goed huisvaderschap.
- Versterking toezicht en handhaving omgevingsdiensten.
- Versterking regionale samenwerking.

7. *Neemt de provincie zelfstandig ook stappen tegen de bedrijven in kwestie en ter voorkoming dat andere bedrijven dit in de toekomst ook doen?*

Antwoord

De provincie is in deze geen bevoegd gezag. Zoals aangegeven bij vraag 4 is het Hoogheemraadschap verantwoordelijk voor de opsporing en het treffen van maatregelen bij overtredingen. De provincie stimuleert via het project watercoaches het lekvrij maken van de kas en het waterbewustzijn in de sector.

8. *Welke stappen neemt de provincie, als verantwoordelijke bestuurslaag voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, om situaties als deze in de toekomst te voorkomen?*

Antwoord

De kwaliteit van het oppervlaktewater is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle overheden, niet alleen van de provincie. Iedere overheid heeft daarbij een eigen taak en verantwoordelijkheid. Bedrijven horen te weten dat lozing van afvalwater met gewasbeschermingsmiddelen op oppervlaktewater niet is toegestaan (de zogenaamde specifieke zorgplicht in het Besluit activiteiten leefomgeving). Gemeenten en waterschappen zijn in het geval van de glastuinbouw formeel het bevoegde gezag voor lozingen naar het riool, de bodem en oppervlaktewater en zijn daarmee verantwoordelijk voor de handhaving.

Zie verder antwoord op vraag 6 Statenvragen PvdD 4221 “Veel pesticiden in oppervlaktewater”.

9. *Wat doet de provincie om ervoor te zorgen dat glastuinbouwbedrijven eerlijk bijdragen aan de kosten voor het onderhouden van het watersysteem, gezien de kosten die het Hoogheemraadschap maakt om deze bedrijven te controleren en het feit dat ze gedeeltelijk zijn vrijgesteld van de waterschapsbelasting?⁵*

Antwoord

Voor de kosten die het hoogheemraadschap maakt bestaat het instrument van de waterschapsbelasting. Onderdeel hiervan zijn o.a. de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing waarmee de kosten worden gedekt die worden gemaakt voor schoon oppervlaktewater en de zuivering van het rioolwater. Het hoogheemraadschap moet hierbij voldoen aan de regels die zijn opgenomen in de Waterschapswet voor wat betreft de tarieven en kostentoedeling aan de verschillende categorieën belastingplichtigen. De provincie speelt hierbij geen rol.

⁵<https://www.omroepwest.nl/politiek/4958907/tuinders-betalen-geen-waterschapsbelasting-voor-kassen-burgers-betalen-nu-de-rekening>

In het door u aangehaalde nieuwsbericht is een reactie opgenomen van het Hoogheemraadschap van Delfland waarin wordt aangegeven dat de veronderstelde vrijstelling niet juist is. Het is overigens aan het Hoogheemraadschap om hier invulling aan te geven.

10. *Hoe werkt de provincie samen met het Hoogheemraadschap, gemeenten en de sierteelt- en glastuinbouwsector om duurzame en milieuvriendelijke oplossingen voor waterbeheer en gewasbescherming te implementeren en stimuleren?*

Antwoord

Zoals aangegeven bij vraag 1 werkt de provincie al jarenlang structureel samen met betrokken waterschappen, gemeenten, sector en landelijk met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om de waterkwaliteit te verbeteren. In het op 22 april 2025 door GS vastgestelde Statenvoorstel "Opnemen in begroting 2025 van 6 te verlenen begrotingssubsidies waterkwaliteitsprojecten ZH-PLG" is onder 1A een begrotingssubsidie voor het project watercoaches opgenomen. Met dit project wordt het waterbewustzijn en het treffen van concrete maatregelen om emissies verder te reduceren gestimuleerd.

Den Haag,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff